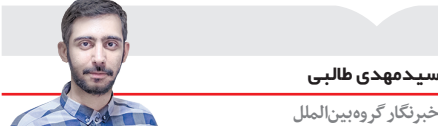

پاسخ اروپا به بحران گاز پایانی به ادعاهای محیط‌زیستی بود، راست‌گرایی هم تشدید خواهد شد

قاره سبز سیاه می‌شود

سیدمهدی طالبی

خبرنگار گروه بین‌الملل

غرب تا پیش از جنگ اوکراین در تب راست‌گرایی افراطی می‌سسوخت. پس از جنگ خطر این دیدگاه سیاسی بر جوامع اروپایی بیشتر از گذشته حس می‌شود؛ خطری که وحدت اتحادیه اروپایی را می‌تواند دستخوش تغییراتی کند. برای آنکه راست‌گرایی موجب تضعیف همکاری فراملی شود، نیاز نیست حامل صفت افراطی باشد، بلکه راست‌گرایی از نوع غیرافراطی‌اش نیز یک عامل بازدارنده در حوزه همکاری است.

آنچه درباره جنگ اوکراین می‌توان گفت آن است که تشعشعات این جنگ خشن در حوزه اجتماعی، شاید خسارت‌بارتر از آسیب‌های میدانی باشند. این آسیب‌ها برای اروپا و غرب می‌تواند منجر به رشد انفجارگونه راست‌گرایی افراطی شده و همکاری این قاره را بیش از پیش از بین ببرد.

درحقیقت آنچه بلافاصله پس از آغاز جنگ اوکراین در اروپا تحت عنوان افزایش همکاری دیده می‌شد، نور حاصل از سوختن این همکاری است و در اصل نویددهنده پایانی بر آن. در حال حاضر مشخص شده که پس از یک همکاری احساسی که البته پسماندهای امنیتی آن کماکان باقی مانده‌اند، اروپا در حال ورود به وضعیتی است که رشد راست‌گرایی افراطی را در آن ناگزیر می‌کند.

۱۱۱

پیش‌ران‌های راست‌گرایی پس از جنگ اوکراین

تا پیش از وقوع جنگ اوکراین، کمتر کسی باور می‌کرد که حتی در صورت نفوذ بیشتر ناتو در کی‌یف، مسکو حاضر شود به این ائتلاف غربی در خاک اوکراین حمله کند. این اتفاق بود که حتی شاخص‌های قدرتمند به وجود آمدنش، یعنی ملی‌گرای و قدرت نظامی روسیه و همچنین پیشروی ناتو در اوکراین، باعث نشدند تا وقوع جنگ قابل پیش‌بینی باشد. شاید بتوان گفت از نگاه برخی کارشناسان جنگ قابل پیش‌بینی بود اما به این دلیل که باورپذیر نبود چندان جدی گرفته نمی‌شد.

جنگ اوکراین با وجود قابل‌باور نبودن اما رخ داد. این مساله نشان می‌دهد حتی سناریوپردازی‌ها درباره آینده می‌توانند به دلیل‌ووقع برخی از اتفاقات قابل پیش‌بینی یا غیرقابل پیش‌بینی دچار تغییراتی سسنگین شوند. از این رو تأکید این گزارش صرفاً روی روندهایی است که درحال حاضر پیرامون جنگ اوکراین شکل گرفته‌اند و درصورت عدم تغییر می‌توانند راست‌گرایی قدرتمندی را بر قاره سبز حاکم سازند. این روند می‌تواند چنان شدنی داشته باشد که حتی برخی از احزاب چپ‌گرا را نیز در سطوحی با تغییر ماهیت روبه‌رو سازند. در ادامه برخی از عوامل موثر در رشد راست‌گرایی پس از آغاز جنگ اوکراین آمده است. باید توجه داشت تأثیر بخشی از این عوامل مانند «بحران مهاجرت» حتی پیش از جنگ اوکراین نیز بر گسترش راست‌گرایی مشهود بوده است اما شکل‌گیری این بحران پس از جنگ اخیر دارای تفاوت‌هایی با ماهیت پیشین آن است.

۱ بحران انرژی؛ تقویت عملگرایی در چپ‌ها

روسیه یکی از بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان انرژی در جهان است اما این بزرگی در سبد انرژی قاره سبز بیشتر نیز می‌شود. این کشور تا پیش از جنگ، تأمین‌کننده ۴۰ درصد از گاز قاره سبز بود. تحریم‌های اعمال‌شده علیه صادرات انرژی روسیه و از سوی دیگر استفاده ابزاری مسکو از آن برای تنبیه غرب، باعث رشد قیمت‌های انرژی شده است. مشکل قیمت انرژی البته تنها یکی از ابعاد این مشکل است. یکی دیگر از شاخه‌های آن مربوط به دسترسی به انرژی است. تا پیش از جنگ آلمان مقادیر عظیمی گاز از طریق خط لوله نوردر استریم از روسیه وارد می‌کرد

اما به دنبال تبعات ناشی از جنگ، برلین دیگر قادر به تأمین گاز خود از این منبع نیست. مشکل اما آنجاست که گاز برخلاف نفت و زغال سنگ دارای مشکلات بسیاری در حوزه انتقال است. آلمان اگر بخواهد خطوط لوله انتقال گاز از روسیه به خاک خود را تعطیل کند، دیگر قادر نیست از کشور دیگری دست به واردات گاز برند. آلمانی‌ها حتی اگر هم اکنون ده‌ها کشتی حامل گاز مایع نیز در سواحل‌شان پهلو بگیرند به دلیل نبود زیرساخت‌های لازم برای ذخیرسازی‌شان، نمی‌توانند آنها را تخلیه کنند. تنها راه برای آلمان در این حوزه ادامه فعالیت‌های هسته‌ای، استفاده از مشتقات نفتی بیشتر در نیروگاه‌های سیکل ترکیبی و همچنین به کار انداختن مجدد نیروگاه‌های مبتنی بر زغال سنگ است. این مسیرهای جایگزین درحالی پیش‌روی مقامات آلمانی و دیگر کشورهای اروپایی قرار دارند که احزاب قدرتمند چپ مدرن به‌ویژه شاخه محیط‌زیستی آنها یعنی احزاب سبز، به‌شدت مخالفت فعالیت نیروگاه‌های هسته‌ای و همچنین استفاده از نفت و زغال سنگ به دلیل تولید کربن هستند.

درصورتی که کشورهای غربی روسیه را تحریم نکنند، با افزایش نفوذ مسکو در قاره سبز روبه‌رو خواهند شد که از آن وحشت دارند. اگر قصد مقابله با روسیه را داشته باشند به دلیل افزایش قیمت‌ها و همچنین عدم توانایی برای جایگزینی گاز این کشور باید به سمت انرژی‌های جایگزین بروند. این اقدام در هر صورت باعث واکنش متفاوت احزاب چپ‌شده و شکافی بزرگ میان آنها پدید خواهد آمد.

عده‌ای از سبزها در هر صورت مخالف انرژی جایگزین بوده و عده دیگر با استناد به وجود وضعیتی بغرنج بر عملگرایی تأکید خواهند کرد. مناظره میان این دو گروه چپ در اصل باعث جعل مناظره کلی جامعه میان راست‌ها و چپ‌ها، در جناح چپ خواهد شد.

مناظره درباره استفاده از سوخت‌های فسیلی یا کاهش بهره‌گیری از آنها، اختلافی هرچند نسبی میان راست‌گرایان و چپ‌گرایان است. بروز اختلاف بر سر آن در جناح چپ در اصل ذاتی این جریان نیست بلکه به دلیل غلظت فضای پس از جنگ اوکراین عارض می‌شود. پس از بروز این شکاف در میان چپ‌گرایان که به‌ویژه در کشوری مانند آلمان قدرت را در دست دارند، راست‌ها نیز به دفاع از چپ‌های عملگرا خواهند پرداخت.

اختلاف صورت‌گرفته که باعث ضربه خوردن چپ‌ها شده است باورود راست‌ها به آن باعث کاهش قدرت گفت‌وآمی چپ‌ها نیز می‌شود. آنها در وهله نخست به دلیل شکاف به وجود آمده میان

خود دچار ضعف می‌شوند و سپس با ورود راست‌ها به مناظره چپ‌ها، این گروه بار دیگر ضربه‌ای مجدد دریافت می‌کند.

۲ مشکلات اقتصادی؛ تضعیف آرمان‌گرایی وتقویت واقع‌گرایی اجتماعی

مشکلات محیط‌زیستی باعث وسیع‌تر شدن حوزه دیدگاهی چپ‌ها از موضوع عدالت اجتماعی شده و همزمان به دلیل ماهیت روبه‌رو شدن با مشکلات محیط‌زیستی که به نوعی حالت آرمان‌گرایان دارد، موجب فاصله گرفتن این گروه از عملگرایی شده است.

چپ‌ها که پیش‌تر براساس عدالت اجتماعی مورد حمایت اقشار پایین‌دست بودند، امروز به دلیل تفکرات مدرن، لزوم حفاظت از محیط‌زیست از طریق اعمال محدودیت در جامعه مانند افزایش مالیات بر سوخت، به حزبی برای اقشار متوسط تبدیل شده‌اند. اقشار فرودست‌تر به دلیل آسیب از سیاست‌های محیط‌زیستی و اساساً فاصله تحصیلاتی با چپ‌های مدرن، که خواستگاه خانوادگی متفاوتی نیز با آنان دارند، پیرو احزاب سبز نیستند. از سوی دیگر اقشار ثروتمند نیز اغلب از راه عملگرایی و خلاقیات‌های قاعده‌گریزانه به ثروت رسیده‌اند، میانه‌ای با محدودیت رفتاری و آرمان‌گرایی سبزها و دیگر احزاب چپ مدرن ندارند. از این رو سبزها و چپ‌های مدرن امروز به احزاب قشر متوسط تبدیل شده‌اند و اکثریت‌ها را نیز در دست دارند. تشدید مشکلات اقتصادی ناشی از جنگ اوکراین که شامل افزایش قیمت انرژی، کالاهای مصرفی و حتی مسکن می‌شود، می‌تواند با کاستن از سطح کیفیت زندگی مردم، قاعده قشر متوسط را در جوامع اروپایی کوچک‌تر سازد. کاهش توان معیشتی بخش‌هایی از مردم با اندکی اغماض حتی اگر آنها را به‌طور کامل وارد اقشار فرودست نکند، آنها را در آستانه فرودست شدن قرار می‌دهد. این ضربه خود برای تقویت عملگرایی و دوری از آرمان‌گرایی کافی است. افرادی که از قشر متوسط به طبقه فرودست نزدیک‌تر شده‌اند، انگیزه کمتری برای دفاع از مسائلی مانند لزوم دوری از سوخت‌های فسیلی دارند.

جامعه‌ای که فقیر شود به این دلیل است که درحال حاضر زندگی‌اش دچار اختلال شده، به سمت واقع‌گرایی گام برداشته و بر لزوم حل مسائل فعلی خود متمرکز می‌شود. چنین جامعه‌ای کاری با آن ندارد که استفاده از سوخت فسیلی می‌تواند در آینده موجب بحران شود زیرا پیگیری این دیدگاه بلندنگرانه و آرمان‌گرایانه می‌تواند به نابودی زندگی‌اش در امروز ختم شود.

۳ شدت و ابعاد گسترده بحران مهاجرت ناشی از جنگ اوکراین

جنگ سوریه و سیل مهاجران سوری راهی شده به اروپا یکی از عوامل رشد راست‌گرایان افراطی در قاره سبز از سال ۲۰۱۵ بوده است. با وجود این جنگ سوریه صرفاً مهاجرانی سوری را راهی اروپا کرد اما ابعاد گسترده جنگ اوکراین می‌تواند تبعات وسیع‌تری برای این قاره داشته باشد.

۱-۳ آوارگان جنگی اوکراین

تاکنون دست‌کم هفت‌میلیون اوکراینی از کشورشان خارج شده و تقریباً تمام آنها وارد کشورهای اروپایی شده‌اند. اغلب این افراد به امید بازگشت به اوکراین پس از اتمام فوری جنگ از کشورشان خارج شده و در کشورهای همسایه ساکن شده‌اند. اگر قرار باشد جنگ طولانی‌تر شده یا زمان‌هایش به کشورهای اطراف اوکراین نیز برسد، آنگاه آوارگان اوکراینی نیز چاره‌ای جز یافتن محل جدیدی برای سکونت ندارند. این مساله می‌تواند موجی از مهاجران را راهی کشورهای اروپای مرکزی و غربی سازد.

۲-۳ مهاجرت گر سنگان از آفریقا و غرب آسیا
روسیه و اوکراین روی هم‌رفته ۳۰ درصد از بازار غلات جهان را تأمین می‌کنند. این دو تأمین‌کننده هر دو به‌نوعی دچار مشکلاتی برای صادرات شده‌اند. روسیه به‌دلیل حمله به ناتو در خاک اوکراین توسط اعضای این ائتلاف و متحدانش تحریم شده و اوکراین نیز به‌دلیل وقوع جنگ در خاک آن، نمی‌تواند با ظرفیت کامل به کشت و صادرات غلات بپردازد. این درحالی است که مسکو و کی‌یف تأمین‌کننده اصلی گندم کشورهای آفریقایی و آسیایی هستند. به‌عنوان نمونه کشور ۱۰۲ میلیون نفری مصر در حاشیه دریای مدیترانه، وابستگی جدی‌ای به واردات گندم دارد. جنگ اوکراین برای این کشور می‌تواند زیان‌های چندلایه‌ای داشته باشد. صرف وقوع جنگ در یک لایه می‌تواند مانع دسترسی کافی به گندم شود اما در سوی دیگر با افزایش قیمت آن، حتی اگر گندم کافی نیز در دسترس باشد کشور کم‌درآمد مصر قادر به تأمین منابع مالی لازم برای خرید آن نیست. این موضوع نشان می‌دهد کشورهای آفریقایی و آسیایی که در میان‌شان مصر کشوری قدرتمند به شمار می‌رود، در معرض خطر جدی گرسنگی قرار دارند.

عدم دسترسی کشورهای آفریقایی و آسیا به غذا با هر دلیلی که باشد می‌تواند سیلی از مهاجران را به سمت اروپا روانه سازد.

۳-۳ سرایت جنگ به آفریقا و غرب آسیا

بازگشت رقابت دوران جنگ سرد، می‌تواند جنگ‌های ناشی از آن را نیز به صحنه جهان بازگرداند. امروزه درحالی که جنگ اوکراین ادامه دارد کشورهای غربی به‌شدت نگران حضور نظامی روسیه در کشورهای دیگر به‌ویژه «مالی» هستند. این کشورها روسیه را متهم می‌کنند که دست‌کم یک‌هزار تن از نیروهای شرکت امنیتی واکنر را در این کشور مستقر ساخته است. پیش‌تر نیز خبرهایی درباره حضور نیروهای واکنر در لیبی منتشر شده بود که شامل تجهیزاتی مانند جنگنده‌های میگ-۲۹ نیز می‌شد.

اگر غرب و روسیه بخواهند درجایی به جز اوکراین نیز با یکدیگر زور آزمایی کنند، آنگاه این مناطق نیز به سکوبی برای ارسال مهاجران به اروپا تبدیل خواهند شد.

۴ لزوم مدیریت متمرکزتر دولت‌ها

هنگامی که صدها هزار تن یا حتی میلیون‌ها تن وارد کشورهای اروپایی شوند، بحران انرژی در اوج باشد و همزمان خطرات نظامی نیز جدی باشند، دیگر یک سیستم مدیریتی به‌شدت دموکرات که نظرات را با دقت جمع‌آوری کرده و با طمأنینه تصمیم می‌گیرد پاسخگوی شرایط نیست. در چنین وضعیتی کشورها به اقداماتی فوری و تصمیماتی قاطع نیاز دارند. هنگامی که صدها هزار تن از مهاجران درحال ورود به کشور شما هستند شما نمی‌توانید یک‌سال در پارلمان درباره جلویگیری از ورود آنها یا پذیرش‌شان بحث و جدل کنید.

در زمانی که اعضای یک دولت در جهانی بلوک‌بندی شده قرار گیرند در برابر فشارهای بلوک‌های شکل‌گرفته باید تصمیمی قاطع بگیرند و به اصطلاح قادر به گرفتن وسط عصا نیستند. در اینجا لزوم تصمیم‌فوری مشخص می‌سازد شما به‌طور قاطع در طرف روسیه هستید یا آمریکا یا آنکه حتی قاطعانه تصمیم گرفته‌اید در میانه فشارها بی‌طرف باقی بمانید.

متمرکزتر شدن مدیریت‌ها می‌تواند زمینه‌ساز واگرایانه بزرگی در حوزه همکاری کشورهای اروپایی ایجاد کند. البته آنها همچنان در حوزه‌های امنیتی و دیگر حوزه‌های لازم با یکدیگر همکاری خواهند داشت اما چنین روابط گسترده‌ای بیشتر از آنکه همکاری به نظر برسد، روابط خود میان دو کشور به‌طور کامل مجزا خواهند بود.

۵ نیاز به رهبران کارزماتیک

چپ‌گرایی سنتی اروپا دارای سطحی از پراکندگی قدرت است. این گروه هرچند از رهبران برجسته‌ای بهره برده اما همانند راست‌گرایان اعتیادی به رهبران کارزماتیک ندارد. به نظر می‌رسد در سایه بحران‌های چندگانه امنیتی، اقتصادی و اجتماعی ناشی از طولانی‌ترشدن جنگ اوکراین، کشورهای اروپایی به سمت ظهور رهبران مقتدر حرکت کنند. در چنین شرایطی امکان دارد رهبران پیشین که به شکل غیرمتمرکزی کشور را اداره می‌کردند روی به یکجانبه‌گرایی و اقتدار بیاورند. همچنین احتمال دارد بروز مشکلات سبب بروز اعتراض‌های مردمی و سیاسی شود. این اعتراض‌ها که به دلیل انتقاد از مدیریت ضعیف مدیران دولتی شکل خواهند گرفت، توسط افرادی رهبری خواهد شد که خواستار مدیریت قدرتمندتر دولت هستند. رئیس دولت در چنین شرایطی باید با اقتدار از تصمیم خود دفاع کرده یا در برابر فشار مخالفان سقوط کند. همچنین باید توجه داشت اتخاذ تصمیمات قاطع لاجرم باید توسط جامعه هضم شوند. رئیس دولت می‌تواند با توضیحات و استدلال آنان را قانع کند یا آنکه بخش بزرگی از مردم اساساً به وی اعتمادی کافی نداشته باشند. خود این موضوع نیز فضایی جدید در اروپا ایجاد می‌کند. رهبرانی که در جریان بحران جامعه را به خوبی و اقتدار اداره می‌کنند و مورد توجه مردم قرار می‌گیرند، احتمال دارد تمایل‌شان برای ترک قدرت را نیز از دست بدهند.

کاهش چشمگیر میزان حمایت از عملکرد بایدن

نتایج نظرسنجی‌های جدید نشان می‌دهد میزان حمایت از عملکرد بایدن به کمترین رقم رسیده است. به گزارش تسنیم، نتایج نظرسنجی‌های جدید موسسه گالوپ نشان می‌دهد میزان حمایت از عملکرد بایدن به کمترین میزان خود رسیده است. براساس نتایج این گزارش که در نشریه هیل منتشرشده، تنها ۳۸ درصد رای‌دهندگان عملکرد بایدن را به‌عنوان رئیس‌جمهور تایید می‌کنند اما این رقم در نظرسنجی ماه گذشته، ۴۱ درصد بوده، درحالی‌که این رقم در ابتدای دوران ریاست جمهوری‌اش در ژانویه ۲۰۲۱، ۵۷ درصد بوده است. براساس نتایج این نظرسنجی، ۷۸ درصد دموکرات‌ها و ۳۱ درصد طرفداران مستقل و ۵ درصد جمهوری‌خواهان، عملکرد رئیس‌جمهور را تایید می‌کنند. میسران تایید عملکرد بایدن بین طرفداران مستقل نسبت به ماه ژوئن ۵ درصد کاهش یافته است.

انتقاد عمران خان از فرمانده ارتش پاکستان

رئیس ستاد ارتش پاکستان از آمریکا خواسته بود تا هرچه سریع‌تر وام صندوق بین‌المللی پول را به اسلام‌آباد برساند، اقدامی که مورد انتقاد شدید عمران خان قرار گرفت. به گزارش صداوسیما؛ در حالی که قمر جاوید باجو، فرمانده ارتش پاکستان از جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا خواستار تحویل زود هنگام یک بسته مالی از صندوق بین‌المللی پول شده، عمران خان، نخست‌وزیر سابق این کشور، این اقدام باجوا را که از آمریکا خواسته تا در امور اقتصادی پاکستان دخالت کند، نشانه ضعیف شدن این کشور دانست. پاکستان بایک بحران اقتصادی بی‌سابقه مواجه است و دولت اعلام کرده که ذخایر ارزی پاکستان در خارج از این کشور در حال حاضر حدود ۸.۵ میلیارد دلار است که نهایتاً تا یک‌ماه و نیم کفاف واردات پاکستان را می‌دهد.

پوتین: با سرعتی برق‌آسا به دشمنان پاسخ می‌دهیم

رئیس‌جمهور روسیه در مراسم روز نیروی دریایی این کشور اعلام کرد نیروی دریایی روسیه طرف چندماه آینده به موشک‌های کروزر فراصوت (هایپرسونیک) تجهیز خواهد شد. به گزارش مهر، به نقل از روزنیز ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه روز یکشنبه در مراسم روز نیروی دریایی این کشور اعلام کرد نیروی دریایی روسیه طرف چندماه آینده به موشک‌های کروزر فراصوت (هایپرسونیک) تجهیز خواهد شد و منطقه استقرار آنها بستگی به منافع روسیه خواهد داشت. پوتین در این باره افزود: «ناوچه آدمیرال گروشکوف اولین ناوچهای خواهد بود که با این سلاح‌های سهمگین و نیرومند روی عرشه خود، به ماموریت نظامی خواهد رفت.» رئیس‌جمهور روسیه در ادامه گفت: «لکنه اصلی توانمندی نیروی دریایی روسیه است که قادر است با سرعت نور به همه آنهاپی پاسخ دهد که تصمیم دارند حاکمیت و آزادی ما را نقض کنند.»

چین: با انواع جنگنده‌ها از خود دفاع می‌کنیم

سخنگوی نیروی چین گفت نیروی هوایی چین قاطعانه از حاکمیت ملی و نامیت ارضی خود محافظت خواهد کرد. به گزارش فارس، به نقل از وبگاه شبکه خبری یورو نیوز شن جینکه، سخنگوی نیروی هوایی گفت نیروی هوایی چین دارای انواع زیادی جنگنده است که قادر به دفاع از حق حاکمیت چین هستند. شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین نیز پنجشنبه گذشته به جو بایدن، همتای آمریکایی خود هشدار داد که واشنگتن باید به اصل چین واحد پایبند باشد و کسانی که با آتش‌بازی می‌کنند نابود خواهند شد. طی روزهای اخیر بارها خبرهایی درباره قصد ناسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا برای انجام سفر به تایوان منتشر شد و اخیراً شبکه خبری «سی‌ان‌ان» گزارش داده بود که احتمالاً سفر رئیس مجلس نمایندگان آمریکا به تایوان انجام خواهد شد.